

MURAT AÇIL

**LATİN AMERİKA ÜLKELERİNDE
BAŞKANLIK SİSTEMİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ VE TEŞEKKÜR.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM BAŞKANLIK SİSTEMİNİN KURUMSAL YAPISI

I. BAŞKANLIK SİSTEMİNİN DOĞUŞU VE LATİN AMERİKA ÜLKELERİNDE BENİMSENMESİ.....	5
II. BAŞKANLIK SİSTEMİNİN TANIMLAYICI ÖZELLİKLERİ.....	12
A. Genel Olarak.....	12
B. Yasama ve Yürütme Erklerinin Bağımsız Demokratik Meşruiyeti	14
1. Başkanın Seçiminde Görevli Aracı Kurullar	15
a. Arjantin (1853-1994).....	16
b. Şili (1925-1973).....	16
c. Bolivya (1967-2009)	17
2. Başkanın Doğrudan Halk Tarafından Seçilmesi.....	18
a. Basit Çoğunluk Usulü	18
b. Mutlak Çoğunluk Usulü.....	18

c. Karma Usul	18
C. Yasama ve Yürütme Erklerinin Sabit Görev Süresi	20
1. Impeachment.....	21
2. Başkanın Geri Çağırılması (Recall)	23
3. Başkanın Parlamentoyu Feshi.....	24
D. Başkanın Yürütme Erki Üzerindeki Hâkim Konumu	26
1. Başkanlık Sisteminde Karşı İmza Kuralı.....	31
2. Başkanlık Sisteminde Güvenoyu Mekanizması.....	34
3. Kabinenin Kolektif Sorumluluğu: Haiti, Peru ve Uruguay Örnekleri.....	37
III. Başkanlık Sisteminin Avantaj ve Dezavantajları.....	40
A. Genel Olarak.....	40
B. Başkanlık Sisteminin Avantajları	41
1. Hükümet İstikrarı ve Güçlü Yönetim.....	41
2. Öngörülebilirlik, Sorumlu Tutabilme ve Siyasal Katılım.....	47
3. Kuvvetler Ayrılığı ve Kontrol-Denge Mekanizmaları	52
C. Başkanlık Sisteminin Dezavantajları.....	60
1. Katılık, Çifte Meşruiyet Sorunu ve Sistemin Rejim Krizlerine Açık Olması	60
2. Çoğunlukçu Eğilimler ve İktidarın Kişiselleşmesi	74
3. Siyasi Yarışın Dışarıdan Katılan Adaylara Açık Olması	87

İKİNCİ BÖLÜM

LATİN AMERİKA'DA BAŞKANLIK SİSTEMİNİN VE DEMOKRASİNİN İŞLEYİŞİNİ ETKİLEYEN ÖZEL KOŞULLAR

I. GENEL OLARAK	91
II. TARİHİ ETKENLER	92
III. SOSYAL, KÜLTÜREL VE EKONOMİK ETKENLER	100
A. Kültürel Çeşitlilik.....	100

B. Katolisizm	104
C. Azgelişmişlik ve Ekonomik Sorunlar	107
IV. ASKERÎ MÜDAHALE GELENEĞİ.....	111
V. SİYASİ PARTİLER VE SEÇİM SİSTEMLERİ	117
A. Genel Olarak.....	117
B. Parti Sistemleri ve Koalisyonlar.....	118
C. Siyasi Partilerin Kurumsallaşma, Disiplin ve Kutuplaşma Düzeyleri	127
D. Seçim Sistemleri	137

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
LATİN AMERİKA'DA BAŞKANLIK
SİSTEMİNİN ANAYASAL ÇERÇEVESİ

I. GENEL OLARAK	141
II. BAŞKANLARIN ÖNEMLİ ANAYASAL YETKİLERİ	142
A. Kanun Teklif Etme Yetkisi.....	142
B. Kararname Çıkarma Yetkisi	145
C. Yeni Anayasa Yapımına ve Anayasanın Değiştirilmesine İlişkin Yetkiler.....	157
D. Veto Yetkisi	159
E. Bütçe Sürecine İlişkin Yetkiler.....	163
F. Kanunları Referanduma Sunma Yetkisi	165
III. YASAMA ORGANLARI	167
IV. YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE ANAYASA YARGISI.....	172
V. LATİN AMERİKA ÜLKELERİNİN DEMOKRASİ KARNELERİ	180
SONUÇ	187
TABLolar.....	197
KAYNAKLAR	219